

LA LLIBERTAT DELS MALATS PSÍQUICS, UN RISC QUE ELS BENEFICIA

Obrir les portes

La integració del malalt mental en la societat, a través de l'ampliació de les seves llibertats, pot comportar certs riscos evidenciats després d'algunes desafortunades tragèdies succeïdes en els últims mesos. La més recent d'aquestes tragèdies és la del suposat assassinat d'una nena de sis anys, a Reus, a les mans de Jordi Ornos, intern de l'Institut Pere Mata d'aquesta població.

David Pallejà

Cada vegada és menor el nombre de malats mentals internats en centres i hospitals psiquiàtrics privats de llibertat, mentre que cada vegada són més els que gaudeixen d'una *llibertat controlada* paral·lela a teràpies seguides en Centres de Dia o Hospitals de portes obertes. D'aquesta manera s'aconsegueixen dos objectius: millorar l'atenció als pacients que han d'estar hospitalitzats i desviar cap a la xarxa de tractament obert els pacients *recuperables*. Els casos en què un malalt psíquic en règim obert ha protagonitzat algun delictes de greus conseqüències no són molt nombrosos. En canvi, el que sí que es dona amb més freqüència és el cas invers; persones que fins a un cert moment havien estat considerades *normals* passen a ser *malalts* des del moment que cometen un delictes greu, generalment d'agressió o homicidi. En aquests casos, el jutge pot ordenar l'internament judicial.

Justícia i malats psíquics

Hi ha dues vies per les quals una persona pot ser internada en un centre psiquiàtric. Una és per la pròpia voluntat del malalt i l'altra és per internament judicial.

La Llei 13/1983 publicada al BOE del 26 d'octubre de 1983, sobre la «Reforma del Codi Civil en matèria de tutela», en el capítol IX especifica: «L'internament de tota persona suposada *incapaç* s'ha de fer sempre amb la prèvia autorització judicial». I més endavant aclareix que, «són causes d'incapacitació, les malalties o deficiències persistents de caràcter físic o psíquic que impedeixin a la persona governar-se per ella mateixa».

Una vegada efectuat l'ingrés del pacient en una institució psiquiàtrica, la llei preveu la possibilitat que el jutge demani informació sobre la necessitat de continuar amb l'internament del malalt segons la seva recuperació.

L'internament judicial, però, provoca cert malestar en els centres psiquià-

El nombre de malats mentals internats és cada vegada més baix.

Categories i localització dels centres psiquiàtrics

- **Grans Psiquiàtrics:** Són els hospitals o centres en què la majoria dels malalts estan interns durant les 24 h. Aquests centres estan disminuint ràpidament en els últims anys.
- **Centres d'assistència primària:** Compleixen la mateixa funció que els ambulatoris, tot cobrint els serveis d'urgència i primeres atencions. Moltes de les persones que hi acudeixen poden tornar a casa després de ser atesos, de manera que això descongestia una bona part dels grans hospitals psiquiàtrics, que abans també rebien els casos urgents.
- **Hospitals de dia:** Són centres on el malalt només acudeix durant el dia i torna a dormir a casa per no deslligar-se completament del seu entorn familiar i social.
- **Centres de dia:** Són semblants als hospitals de dia, però estan més dirigits cap a la integració social del malalt. Se l'hi ensenyen feines i ocupacions que li puguin ser útils fora del centre.
- **Pisos assistits:** Són pisos on viuen completament sols grups de 3 o 4 malalts, amb l'assistència d'un instructor que no viu amb ells, però que els orienta. □

CENTRO G. LEOPARDI

ESTIU'89

- Cursos intensius de llengua italiana
 - del 3 al 27 de juliol
 - del 4 al 28 de setembre
- Viatge cultural: «Veneto e la regata storica di Venezia», del 25 d'agost al 4 de setembre (gat 1.603)

Informació:

Misser Mascó, 6, 2a.
Tel. (96) 362 17 11

**LA MILLOR OFERTA
DE L'ESTIU**

Tenerife

(Puerto de la Cruz)

37.950 ptes.
8 dies, pensió completa

Eixides fixes:

25 juliol
29 agost
5 setembre

D'altres eixides durant l'agost

39.750 ptes.

Tenim catàlegs d'altres viatges, demaneu-los a:

**viajes
aitana, s.a.**
GAT 840

Carrer de les Garrigues, 15, baix
Tel. (96) 351 85 51 (3 línies)
46001 VALÈNCIA

L'esquizofrènia és la malaltia que provoca més internaments.

Catalunya

Barcelona:

12 Hospitals psiquiàtrics.
3 Hospitals de dia.
24 Centres d'assistència primària.

Tarragona:

2 Hospitals psiquiàtrics.
4 Centres d'assistència primària.

Lleida:

1 Hospital psiquiàtric.

Girona:

1 Hospital psiquiàtric.
10 Centres d'assistència primària.

País Valencià

Castelló:

6 Centres d'assistència primària.
2 Hospitals de dia.

València:

22 Centres d'assistència primària.
1 Centre de dia.
1 Hospital psiquiàtric.

Alacant:

10 Centres d'assistència primària.
1 Hospital Psiquiàtric.
1 Centre de dia.

Balears

Mallorca:

1 Hospital psiquiàtric.

Menorca:

1 Centre d'assistència primària.

Eivissa:

1 Centre d'assistència primària.

tries per la distorsió que causen aquest tipus d'interns als plans terapèutics generals dels centres. Una part d'aquests malalts que han comès un acte delictiu ingressen, a més, amb una ordre de custòdia. Això vol dir que constantment han d'anar acompanyats per dos agents de seguretat armats. L'opinió general dins dels centres psiquiàtrics és

que aquesta presència policíaca impedeix aplicar una teràpia eficaç, tant per al pacient custodiat com per a la resta dels malalts.

Alguns dels malalts ingressats per ordre judicial són presos ja condemnats o en presó preventiva, mentre que uns altres procedeixen dels jutjats d'instrucció. Quant a malalties, la que genera un nombre més elevat d'internaments per ordres judicials és l'esquizofrènia, seguida de l'alcoholisme i de les psicosis alcohòliques.

Alguns casos d'internaments judicials

Novembre, 1986. Nieves Navarro Díaz, 51 anys, mata amb una destrat Víctor Gómez Torres, de 12 anys. Des de feia 5 anys era tractada per problemes psíquics.

Agost, 1987. Francisco Antonio Rodríguez Barbero, 25 anys, de Santa Coloma de Gramanet (el Barcelonès), va penjar el seu fill de 21 mesos i després intentà suïcidar-se. Ingressà en la clínica Mental de Santa Coloma per ordre judicial i se suïcidà amb la corda d'una persiana en la seva habitació.

Octubre, 1987. Roger M. C., de 13 anys, de Barcelona, matà un company de gimnàs amb un punyal per les burles de què era objecte. El jutge ordenà l'ingrés del xiquet en un centre per a deficients psíquics.

Agost, 1988. José Màximo Giménez, 43 anys, de Tortosa. Acusat de llançar la seva filla des d'un novè pis. Ingressà per ordre judicial a l'Institut psiquiàtric Pere Mata, de Reus.

Un cas recent

La mort de la nena de sis anys, Meritxell Palomino, al Casino de Reus per l'agressió, amb un ganivet, de Jordi Oronosa Gener, de 21 anys, encara està en el pensament de tothom.

Jordi era pacient de l'Institut psiquiàtric Pere Mata, de Reus. Des de petit tenia problemes psíquics i el dia de la tragèdia feia quasi un mes que havia estat ingressat en el Pere Mata per una ordre judicial, després d'haver atracat un concessionari d'automòbils de Reus. En unes declaracions al *Diari de Tarragona*, Pau Oronosa, metge i familiar del malalt, deia: «el que és inaudit és que s'escapi tres vegades del Pere Mata, quan és una persona que està malalta i que ha demostrat més d'una vegada que és perillós».

El dimarts 13 de juny, es va permetre a Jordi que sortís a passejar fora de l'Institut, i a mitja tarda, en el Casino, es va produir la tragèdia. □